Ч. 85 Неділя 19 цьвітня (1 мая) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на екреме жадане і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

З Ради державної.

На початку вчерашного засїданя Палати послів поставив пос. Окуневский нагле внесене в справі управильненя язикового питаня в галицких урядах. То внесене буде обговорювати ся разом з иншими внесенями дотикаючими язикових справ.

Відтак, перед приступленем до дневного порядку пос. Жачек яко предсїдатель буджетової комісиї зажадав, щоби Палата взяла зараз під нараду реферат в справі голодових запомог.

То внесене принято більшостию двох третин голосів, почім пос. Янда, референт комісиї предложив приняте до відомости Цїсарского розпорядженя в справі запомог з грудня м. р. Вніс резолюцию взиваючу Правительство до дальших розслїдів над розмірами елементарних нещасть в Чехах в р. 1897.

В розправі п. Песлер пригадав однодушну ухвалу Палати, щоби візвати Правительство до признаня дальших запоміг. Отже бесїдник повтаряє нинї то само внесене, котре разом з внесенем референта принято.

Палата приймає також внесене пос. Янди в справі запомог для навіщених катастрофою мешканців місцевости Кияппаї.

З черги наступила дальша дискусия язикова.

Перший бесїдник пос. Функе заявляє, що Нїмцї не успокоять ся, доки не будуть знесені язикові розпорядженя. Дальше називає ті розпорядженя беззаконностию і підносить з признанем, що ґр. Тун відступив бодай від системи розпоряджень. Бесїдник зазначує, що Нїмцї нїколи не дадуть ся наклонити до признаня правосильности розпоряджень язикових Штремаєра. Ґр. Бадені видав розпорядженє, аби лиш приєднати Чехів, але тим зломив закон.

Відтак підносить пос. Функе неконсеквенцию в бесїдї ґр. Туна, котрий сходить вправдї з дороги розпоряджень, але не хоче їх знести. Бесїдник не віщує роботї язикової комісиї поводженя, коли перше не будуть знесені язикові розпорядженя.

Дальше закидає пос. Функе ґр. Тунови, що поступає з Молодочехами за лагідно.

По Функім забрав голос пос. Штайнвендер, котрий також жадає знесеня язикових розпоряджень. Перед знесенем тих розпоряджень не може бути бесїди о спокійних обрадах і о успішній працы язикової комісиї. Сторонництво бесїдника (нїмецко-народне) не вдоволене з заявлень Президента Мінїстрів ґр. Туна; Нїмцї не уступлять а підуть дальше в своїй борбї наперед.

Опісля промавляв пос. Шенерер і виступав головно против нїмецких лїбералів і сказав, що заява пос. Функого не обовязує его партию; она вступила би до комісиї язикової язикові, коли-б наради комісиї були явні і коли-б правительство підпирало справу нїмецкого язика яко державного та коли-б палата згодила ся на то, щоби ухвала в справах язикових вимагала третини більшости а трох четвертих всїх присутних послів. Підчас бесїди Шенерера прийшло до острої перепалки бесїдника то з Поляками то з социялїстами, серед котрої обкидувано себе всїлякими поганими словами. Шенерер сказав Феркауфови, що він жид і жидови відповідати не буде. Феркауф назвав Шенерера підлим брехуном. Дашиньский сказав Шенерерови, що він брехе як би его хто найняв, що зійшов з розуму і єсть фуриятом і т. п. Шенерер говорив аж до 7 год. вечером а потім відбув ся вибір комісиї для справи обжалованя ґр. Баденїго. Вибрано між иншими: Чеча, Дулємбу, Дідушицкого, Біліньского, Пентака, Мілевского, Каратницкого, Льозера, Ріґера, Роґля, Кайля, Діпавлього, Лупули, Пацака, Пеца, Гофманна, Песлера, Ґроса, Пфершого і др. Вибір буде оголошений на вітрковім засїданю.

Американьско-ішпаньска війна.

На Кубі і на Филипиньских островах лагодять ся важні події. Загально припускають, що Американцї вже завтра, в недїлю, в спілцї з Кубаньскими повстанцями, котрі мають виступити в силї 90.000 людий, виступлять до атаку на форт Матанцас а рівночасно фльота американьска стане бомбардувати Гаванну, щоби тим способом відвернути увагу Ішпанців від Матанцас і розірвати їх воєнну силу. Американцям мабуть розходить ся о то, щоби здобути Матанцас і зробити его підставою до своїх воєнних операций на Кубі.

На Филипиньских островах знов ширить ся революция дуже скоро. Межи Ішпанцями на сих островах настав великий переполох і они масами звідтам втїкають на француских кораблях.

В ішпаньскім сенатї порушено вчера гадку перекиненя війни до Сполучених Держав. Бувший ґенерал-ґубернатор Куби, Вайлєр, сказав іменно, що він свого часу предкладав тодїшному президентови мінїстрів, щоби вислати

26)

Мамин син.

(Повість з нїмецкого — Артура Цаппа.)

(Дальше).

Сьвідомість того, що він витерпів в тім горестнім для себе часї у Кароля така жива, що его кулаки мимоволї затискають ся і що він глядить з гнївом на виновника. Его зуби так стискають ся, що по комнатї рядає ся голосний їх скреґіт.

Отто здрогає ся на той голос і его капелюх випадає з тремтячої руки та глухо ударяє о поміст. Панї Кестерова обертає ся до него. Его нужденний вид, як він, так зломаний і прикутий стоїть немов обжалований, що дожидає строгого засуду судиї, ріже їй серце і єї наповняє новою силою бажане помогти ему і его ратувати. Нинї звалило ся на неї з ясного неба за богато нещастя, нагле, без всякого приготовленя; єї колїна дрожать під нею, так, що она ледве в силї устояти на ногах. Але она не має часу бути слабою. Тут іде о то, аби уратовати будучність, житє єї любимця.

Знов обертає ся в благаючим поглядом до свого пасерба.

— Тиж его брат — говорить — і можеш ему простити, коли він приходить до тебе з просьбою і бачить свою провину....

— Він бачить? — сьміє ся Кароль гірко і глумливо — тепер бачити.... тепер, як я его вже вислїдив і відкрив, так, що не може більше запирати ся? То штука признавати ся до вини, як другий докаже єї! Але тодї.... тодї він умисне укривав ся, умисне мовчав як его брата замикали, замість признати ся, що він єсть злодієм а не я.

— Він так і хотїв зробити, сто разів вибирав ся. Ах, Боже, таж і він лиш слабий чоловік. З дня на день надїяв ся, що тебе випустять перед процесом. А відтак від тревоги і докорів совісти заслаб і не знав о нїчім. А потім прийшла розправа і тебе увільнили, то й не було вже потреба...

— Не було потреба — кидає ся Кароль люто — не було вже потреба! А що підозріне все це па менї лежало та й ще нинї лежить, то вас не обходить.... то не обходить вашого любого синка. Але слава Богу; тепер вже всьо видало ся і вкінци дізнає ся сьвіт, що то не був я, що я нїколи моєї руки не витягав по чуже добро, що то був брат, мій рідний брат!

Він оглянув ся довкола себе і пустив ся до вішалця, де був его капелюх. Але мати кидає ся против него. Єї очи глядять з величезною тревогою на его рішуче, поважне і суворе лице. Она побілїла як труп і з неї пробиває смертельний страх.

— Що хочеш робити? — говорить задихуючись.

— Куди ідеш?

— Куди? — Він дивить ся на неї з зачудованем і обуренем. — Куди? До суду! Чиж я ще не досить ждав? Гадаєте, що ще довше хочу уходити за злодія перед сьвітом?

— Ти.... хочеш.... хочеш О.... Оттона обжалувати? — лепече завмираючим голосом.

— Певне що хочу. А може він заслужив на що лїпше? Збирає, що посїяв і він і ви, ви, що від малої дитини розвезли его і розпустили і все вмавляли в него, що він щось лїпшого, щось незвичайного. Ви.... ви так само винні як і він!

Она чіпає ся того слова як потопаючий стебла, аби виратувати ся.

— Праву кажеш, Кароль — перебиває ему з розпукою — сьвяту правду. Я найбільше винна. Чому я позваляла ему на всьо? Я повинна була острійше з ним обходити ся. Було би до того не прийшло. То я властиво всьому винна. Любий, дорогий Кароль, не карай мене так тяжко!

Она цїла повисла на нїм. Він відвертає очи від неї, не може дивити ся в благаюче, заплакане лице матери. Панї Кестерова обертає ся до Єлени.

— Поможи менї просити, Єлено! — кличе до неї. — І ти мати і маєш дитину; ти також дрожала о неї, як она була в небезпечности. Тиж віддала би житє за неї. Прошу тебе, поможи менї!

Але молода жінка дивить ся мовчки в землю. Благанє старої женщини ріже їй сер-

до Сполучених Держав армію в силї 50.000 людий, і та сила була би достаточна. То можна би ще й тепер зробити і взяти ся до офензиви та використати лиху орґанїзацию американьскої армії.

О бомбардованю форту Матанцас на Кубі розійшли ся тепер суперечні вісти. З іспаньскої сторони доносять, що американьска ескадра стрілявши кілька сот разів не зробила нїякої шкоди. Рівночасно кинулись були на Матанцас і повстанцї але Ішпанції їх відперли.

Характеристичними для американьско-ішпаньскої війни суть слїдуючі вісти з Берлина: Берлиньска ґазета підносить то, що Сполучені Державч дуже недбало перевели бльокаду Куби і що про Порторіко зовсїм не журять ся. Американьска армія зовсїм не здібна до акциї; мілїция не має ще навіть мундурів а о уживаню карабінів нема вже й бесїди. — Berl.Tagbl. подає знов чутку з Петербурга, після котрої на основі якогось окружника ішпаньского ведуть ся переговори межи державами, щоби американьско-ішпаньску війну закінчити мировим судом.

Новинки.

Львів дня 30-го цьвітня 1898.

— Іменованя. Міністерство торговлї іменувало рахункових підофіцирів: Йос. Медведя, Йос. Дринчиньского і Болесл. Струтиньского почтовими асистентами, а Дирекция почт призначила Медведя до Золочева, Дринчиньского до Чорткова, а Струтиньского до Дуклї.

— Є. Е. Кардинал С. Сембратович візвав сеї пятницї лїкарів до себе. Станови здоровля не грозить нїяке поважне небезпеченьство, однак лїкарі поручили Еміненциї положити ся до ліжка і через кілька днів не заниматись справами Архідиецезиї.

— Зміна урядових годин в судах. З днем 1 мая с. р. війде в жите така зміна в судових годинах: В висшім краєвім судї, в краєвім судї для цивільних і карних справ, а також в львівских повітових судах урядоване тревати буде від 8 години рано до 3 пополудни з короткою перервою о 12 год., а для канцеляриї до 4 години; в недїлю від 10—1 год., в сьвята від 9—1 год. В инших колеґіяльних і повітових судах по-за Львовом урядові години від 8 до 1 і від 3 до 5 год. пополудни, для канцеляриї від 8 до $1^1/_2$ і від 3 до $5^1/_2$ год., а в сьвята від 8 до 11 і від 12 до $1^1/_2$ год., в недїлю від 8 до 10 і від 12 до 1 години.

— П Віцепрезидент краєвої Дирекциї скарбу др. Вит. Коритовский вже подужав і імовірно за тиждень поверне до Львова.

— Будова кадетскої школи у Львові розпічне ся вже вскорі і буде коштувати громаду 500.000 зр., крім площі дарованої містом під будинки. На ту цїль рішила рада громадска на своїм послїднім засїданю підняти в галицкій касі щадничій позичку і ужити при будові лише місцевих підприємцїв.

— Войскові музики будуть грати в маю у Львові дня 3 і 24 перед палатою Намістництва, дня 5 перед головною командою, 10 і 31 в стрийскім парку, 12 на Замку, 17 перед палатою інвалїдів, 20 і 27 в єзуітскім огородї. Початок граня о пів до шестої по полудни.

— Любовні чари. Перед трибуналом суду присяжних у Львові розпочала ся онегди розправа, що заінтересувала дуже тутешних служниць та кухарок. Яко обжаловані о злочини обманьства стають Йосиф і Антонина Ледвус з Подгуржа під Краковом, обоє карані давнїйше за крадїж. Ледвуси мали давнїйше в Подгуржи склепик, але вскорі продали его і переснесли ся до Львова. Тут обібрала собі Ледвусова дуже користне занятє: ворожити та давати дївчатам всїлякі „любовні средства", „любистки" та „інклюзи". Ті средства мали вабити для дївчат серця байдужих кавалерів, або притягати гроші і помножувати маєток. Щоби приманювати як найбільше легкодушних дївчат і замужних жінок з кляси служниць, робила їм найріжнїйші обітницї, а головно покликувала ся на якусь стару Угорку, котрої навіть на сьвітї не було. Та Угорка вміла робити чудесні любовні напитки, що віднискували серця невірних чоловіків, розбуджували любов кавалерів і т. д. Ледвуси вели своє підприємство у Львові на „Зофіївцї". Зиски з наївних дївчат і жінок тягнули великі, а за витуманені гроші вели марнотравне жите. Акт обжалованя обіймає понад 30 аркушів письма і містить найрізнїйші історії з житя „залюблених" покоївок і кухарок, котрим Ледвуси обіцяли золоті гори. Ошуканих осіб є понад 40, ще більше покликано сьвідків. Авдиторія в сали досить численна, не брак і пань. Ледвусова робить враженє сукроватої баби: мала осібка з блїдим, перґаміновим лицем і чорними, хитрими очима. Ледвус то тип передміского гуляки. Видко по нїм, що дбає дуже о свій зверхний вигляд. Чорнє волосе розділене старанно і блищить від помади. Обоє випирають ся вини і боронять ся в той спосіб, що чоловік приписує всьо зле, що стало ся, своїй жінцї, а она спихає всьо на чоловіка.

— Неудала крадїж. Від довшого часу спостерігав Копшель, купець лїсів в Полтві, повіта перемишляньского, що касу его підручну якийсь невислїджений злодїй надбирає. Але від чого розум? Одного дня удав, що їде фірою до Львова, а тимчасом фіра сама поїхала, а він вернув домів і укрив ся в хатї під ліжком. За якийсь час почув, що двері відчинились, а в хату війшов ґазда Стефан Грицай, у котрого він коморував, та зараз взяв ся до „фінансової операциї". Копшель не видержав більше, вилїз із своєї криївки і зловив Грицая на горячім учинку, як він оперував его касу. Грицаєм заопікувалась жандармерия. (Грицай належить до маєтнїйших ґаздів). На встид і ганьбу той огидний порок злодійства сильно вкорінив ся в селї Полтві. Нема майже дня, щоби не лучилось яке менше або більше злодїйство, а славить ся оно і „специялїстами", котрі відсиджували вже й по кілька лїт вязниці. Причиною того порока є по більшій части лїнивство та жажда легким коштом вести веселе жите.

— Сполошені войскові конї, запряжені до воза з сїном, наїхали вчера перед полуднем в повнім розгонї на одну лїхтарню ґазову при площи Галицкій у Львові перед торговлею цьвітів Климовича. Удар був такий сильний, що лїхтарня не лише перевернула ся і скло розприсло ся довкола на кільканайцять кроків, але крім того зелїзний стовп лїхтарнї розлетїв ся на кілька куснїків. Конї потім зараз задержали ся.

— Пожар бровара. Дня 19 цьвітня около 2-ої години в ночи вибух пожар в броварі в Конячеві, власности гр. Казим. Баденїго. Бровар згорів до тла. Шкода в будинках виносить 4.000 зр., а в припасах бровара 12.000 зр. і була в цїлости обезпечена. Пожар вибух імовірно в наслїдок неосторожности.

— Догадливий професор. В однїм з нїмецких міст одержав професор фільольоґії більшу посилку, в котрій було шість пачок цигар. При посилцї було і слїдуюче письмо: „Ми осьмілюємо ся післати Вам шість пачок наших знаменитих цигар і не сумніваємо ся, що Ви будете ними вдоволені і поручите їх вашим приятелям. Будьте так добрі і пришліть почтою по шість марок за одну пачку". Професор одержавши ту неожидану посилку, відповів на ню так: „Маю честь післати Вам 12 примірників своєї диссертациї, котра Вам певно сподобає ся. Коли захочете ще, то можу Вам прислати ще більше. Кождий примірник коштує три марки". Слїдуючою почтою одержав професор таку лякопїчну відповідь: „Просимо переслати нам наші цигара і присилаємо на то відповідну суму; рівночасно звертаємо Вам ваші диссертациї".

— Пяний бик. В Познанщинї лучив ся онегди такий випадок. В селї Заверті випорожнювали бочки з оковитою. Між иншим наповнили черпак оковитою і лишили недалеко обори. Коли пізнїйше потім випустили худобу до води, один бик прий-

---

це, але она не має сили жадати від Кароля такої неможливої жертви.

Кароль знов вибухає оґірчений і розжалоблений від разу.

— Чи й я не ваша дитина? — питає. — Чомуж ви мене менше любите як его, чому жадаєте, аби я покутував за то, що він завинив? Нї, нї, нї!

Его гнїв знов збільшає ся і він люто тупає ногами.

— Не зроблю того, не буду мовчати. А хочби ви всї просили мене, не хочу довше уходити за злодія, коли він свобідно ходить!

Він кілька разів шарпнув собою, аби від неї увільнити ся. Але она в смертельній тревозї ще лиш тим сильнїйше держить ся его.

— Ти не можеш его обжаловувати — кричить она не тямлячись — не сьмієш! Гадаєш, що він переживе той встид? Хочеш его убити, убити твого брата? І гадаєш, що я перенесла би то на собі, як би він зробив собі що злого? Хочеш і мене, твою матїр, загнати до гробу?

Ослаблене не дає їй довше говорити. В комнатї чути тихий плач Єлени. Кароль відвертає лице і дивить ся в другу сторону. Але хоч нїхто не може бачити его лиця, то по скорім віддиху его грудий чути, що він боре ся сам з собою.

Панї Кестерова паде перед сином на колїна і обіймаючи его ноги, пригадує єму в своїй тревозї на минувшість.

— Дорогий сину, майже милосердіє надомною! Чи я не була тобі все доброю матерію, а ти хочеш тепер бути таким немилосердним сином? Чи не уратувала я тобі жите, як ти був ще малим хлопцем і лежав тяжко недужий на дифтерию? Вісїм днів і ночий сиділа я при твоїм ліжку і ока не примкнула. А як ти опісля вже вийшов, то знаєш, що сказав менї лїкар? То ваше дїло — сказав до мене. — Вам має то завдячувати. Ви уратували єму жите. А тепер, Кароль, тепер з вдяки за те хочеш мене погубити?

Він обертає ся напруго до неї.

— Встаньте-бо, мамо! — говорить і хоче еї піднести.

Але она опирає ся тому цїлою силою.

— Не встану, доки не обіцяєш менї, що прощаєш єму. Тобі... тобі вже й так нїчого не стане ся, ти вільний. Оно ж вже забуло ся. Чогож ще раз ту нещастну справу порушувати? Він наложить на себе руку, коли би річ видала ся і він пішов до вязниці. Чиж не можеш єму простити?

— Нї, нїколи!

— То хоч пощади его. А як не зробиш того задля него, або задля мене, то памятай хоч на его жінку і на невинну, бідну дитину! Чиж ти вже цїлком не маєш серця?

Він не може довше дивити ся, що стара, немічна женщина клячить перед ним на земли, не може довше слухати еї плачу і нарікання. З напруженєм всїх своїх сил підносить еї до гори і саджає еї на крісло побіч. А коли она хоче знов кинутись єму до ніг, задержує еї і каже до неї:

— Дорога мамо, я буду мовчати... задля вас. Але з тим ось... — він з лютостию показує на Оттона, а его лице горить знов гнївом і відразою — з тим не маю більше нїчого спільного. Він менї вже не брат! Для него маю лиш ненависть і погорду.

Опертий о стїну, прибитий і приголомшений Отто простує ся в гору. Єго блїде як віск лице набігає нараз кровію, а груди тяжко дишуть. Він має охоту виступити перед Кароля і сказати єму, що не приймає его жертви. Нехай іде і обжалує его. Він... Отто... готовий, спокутувати то що зблудив, по людски зблудив в хвили розпуки, коли не знав сам що робить. Він буде покутувати так як вже покутував цїлими тижднями, місяцями серед тайних, тяжких мук.

Але образ жінки і дитини виринає в его души і він застогнавши обертає ся і висуває ся тихо за двері нїким не замічений.

Панї Кестерова не годна промовити, стискає судорожно руки свого старшого сина, що стоїть перед нею і в надмірі вдячности була би поцїлувала его руку, коли-б він перестрашений не був еї скоро вихопив.

XXII.

Всї приятелї Оттона, а в першім рядї радник дуже невдоволені з непостійности молодого чоловіка. Нагле, без нїякої оправданої причини, бере назад виповідженє служби в банку і рівночасно просьбу о надане посади в міністерстві. А й з инших взглядів дає асесор своякам причину до журби і здивованя. З дня на день чим раз більше блїдне і робить ся нервовим. Єго апетит уменшає ся, сон неспокійний, а нераз то й цїлими ночами не спить. Замикає ся в своїй комнатї під покривкою, що

шов до черпака і випив оковиту. По кількох мінутах, коли привязали худобу, показало ся, що бик пяний. Він сїпав ланцухом, ричав і рив землю рогами так, що не могли до него приступит.. Відтак повалив ся на землю і перележав більше як 20 годин. Коли витверезив ся, був дуже ослаблений і через два дни мало приймав паші. Опісля виздоровів, але коли ішов знов до води, оминав о кількадесять кроків місце, на котрім тоді стояв черпак з оковитою. Показує ся, що зьвіря лїпше відчуває злі наслїдки пияньства, як чоловік.

— **Померли**: О. Антін Чайковский, греко-кат. парох в Бібрцї, лїського деканата, перемискої епархії, дня 27 цьвітня, в 37-ім році житя а 8-ім сьвященьства; — Василь Решетилович, народний учитель в Кунинї, жовківского повіта, дня 24 цьвітня в 44-ім році житя.

Господарство, промисл, торговля, ґіґієна і виховане.

Добрі ради.

Конюшину і траву можна сїяти або саму або під збіже від марта аж до мая. Сїяне під збіже має то добре до себе, що збіже ослонює молоденьку конюшину і травичку, але з другої сторони знов і за мало допускає сьвітла і відбирає сим ростинам поживу, а відтак і причиняє ся богато до висихання землї. Длятого лїпше сїяти саму конюшину з травою. Сїяти треба раз одну половину насїння вздовж поля, а відтак другу половину в поперек. Єсть при тім трохи більше заходу, але за то засїв буде рівномірнїйший. Коли сїє ся під збіже, то було би добре не сїяти більше, як лиш половину того збіжа, яке потрібне на звичайний засїв. Коли сїє ся звичайно, рукою, то треба насамперед засїяне збіже заволочити, відтак сїяти грубше насїнє трави, н. пр. райґрас, а наконець дрібнїйше насїнє трави і конюшину а наконець то все приволкувати.

Кілька слів про управу бураків. Борщ, побіч капусти, єсть у нас, так сказати би, національною стравою, а однакож про управу бураків у нас дуже мало дбають. Годї нам тут говорити про всїлякого рода бураки, а хочемо звернути увагу особливо на один рід, на т. зв. бураки цвиклові (або свекловї), котрі можна і дома як найбільше зужитковувати, і котрі мають також на торзї досить важне значінє. Тих бураків уживають не лиш до борщу, хоч би лиш на красну червону закраску, але й роблять з них смачну страву (дрібонько посїкані дають т. зв. бурачки, ярину до мяса) а упечені і покраяні на тонесенькі пласточки та приправлені хріном і кменом та налиті оцтом, дають рід салати т зв. цвикли, смачну приправу до мяса. На Буковинї квасять тї бураки, розкраяні на кілька частий, разом з морквою і капустою в головках, зовсім так як капусту, та мають з того добру страву на піст. З тих бураків садить ся найчастїйше т. зв. ерфурску сорту, подовгасту темно червону. Садить ся звичайно в цьвітни до ужитку в лїтї, і в маю до ужитку в зимі. Бураки тї потребують ґрунту урожайного, пухкого і теплого, але не сьвіжо згноєного. Они удають ся добре в ґрунтї пісковатім глинистім, а хоч не бувають дуже дорідні, то за то солодші як на иншім ґрунтї. Перед садженєм треба намочити зерно на 24 годин в розпущеній гноївцї а тогди борше зійдуть. Найлїпше садити їх в ґрунтї, котрий перед двома роками був погноєний; можна також садити в другім роцї по погноєню, але вже н. пр. по ранній моркві. Садить ся їх купками одна від другої на 20 центиметрів а в рядках віддалених від себе на 30 цент. В кождій купцї садить ся по 4 до 5 зеренець. В червню прорiває ся їх і найсильнїйші лишає ся на місци, менше дорідні, але все ще красні пересаджує ся на инше місце, а зовсім утлї викидає ся; особливо треба тї відкидати, що мають ясне листє. Бураки, особливо пересаджені, треба часто підливати. Не пересаджувані бураки суть найлїпші; пересаджувані пускають богато корінців і вже не суть так добрі. Молоденькі бураки треба добре полоти, а відтак частїйше підгортати. Цвиклові бураки викопує ся в жовтни і переховує ся через зиму разом з другими бураками або в пивницях або в ямі. В марті садить ся на насїнє що найкрасші висадки, але треба їх садити досить далеко одні від других, бо буряки взаїмно запледнюють ся, а тогди часто зводять ся і бувають червоні з білими смугами.

— Суницї і полуницї. Хто би хотїв займати ся управою суниць а ще більше полуниць, мусїв би мати хиба вже більший город, бо суницї потребують богато місця. Але й поменші господарі, коли дбають про город, могли би займати ся управою суниць, котрим можна зробити місце де в садї або обсаджувати ними грядки. Суть головно два роди суниць: а) з великими овочами, що родять лиш раз і розмножують ся відчитками (відчиток вибігає від головного корчика, повзе по земли і пускає в землю корінцї, з котрих відтак виростає новий корчик), т. зв. полуницї; — б) з малими овочами, без відчитків або т. зв. місячні суницї. Полуниць єсть яких 1000 всїляких сорт, а декотрі мають навіть такі овочі як великий волоский оріх. Полуницї можна розмножувати з зерна або з відчитків. Суть такі полуницї, котрі навіть не можна инакше розмножувати як відчитками, бо їх овоч не має зерна. Однакож розмножуванє полуниць з зерна вимагає богато заходу і єсть досить трудне, длятого розмножує ся їх відчитками. Коли вже полуницї зародили і овочі зібрано, обчищує ся корчики з відчитків а при тім уважає ся, котрі з них пустили вже нові корчикі та найстарші з них, т. є. найблизші до старого корчика викопує ся та пересаджує ся на окрему грядку добре погноєну і часто їх підливає ся. При садженю чи то корчиків суниць чи полуниць найважнїйша річ в тім, щоби корчик добре засадити. Треба длятого уважати, щоби корінцї при засаджуваню добре і широко розложити. Коли корінцї розложать ся на всї боки, треба їх відтак так присипати, щоби земля була рівно з тим місцем, де з кореня виростають галузки і листочки. Коли корчик глубше засаджений, то зле; коли засаджений висше, так, що вершки кореня вистають з землї, також зле. Звичайно садить ся і суницї і полуницї під зиму, коли хоче ся, щоби они на рік родили; можна однакож садити і з весни. Суницї родять через 4 до 5 лїт добре на однім і тім самім місци, але пізнїйше треба вже для них вибрати нове місце.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Вашінґтон 30 цьвітня. Палата репрезентантів ухвалила закон о коштах военних 181 голосами против 129.

Відень 30 цьвітня. Віденьска ґазета урядова оголосила розпорядженє мінїстра фінансів о продаваню каініту на 70 кр. за метричний сотнар в Калуши.

Вашінґтон 30 цьвітня. Управа военна наймила 8 великих пароходів для перевозу першого транспорту войска на Кубу. Пляни до нападу на Кубу вже готові; після них має 10.000 Американцїв вийти на Кубу коло Матанцас.

Ню Йорк 30 цьвітня. Американьска канонірка Machias бомбардувала через дві години Карденас на Кубі. Ішпаньскі батерії мусїли замовкнути. Богато Ішпанцїв має бути поранених.

має важні роботи покінчити. Але Костуня, що з журбою слїдить за ним, чує що він безнастанно ходить по компатї. При найменшім несподіванім стукотї здрогає і блїднїє. Просьби своєї жінки, аби зарадив ся лікарів, збуває короткою, все тою самою відповідю, що єму нїчого не бракує, і що він не потребує нїякого лїкаря.

І справдї лїкар, що лїчить лиш тїлесні недуги, мало би єму поміч. Єго недуга глубша. То совість гризе єго, страх перед карою не дає єму нї хвильки спокою. Що дня, що години тремтить аби єго злочин не видав ся. Крім него знає троє людий о злочинї. О матїр він цїлком безпечний. Она скорше віддала би житє, як мала би їй коли вирвати ся згадка на єго провину. Але Кароль і Єлена? Хто заручить єму, що Кароль не стратить вкінци терпеливости і аби боронити ся перед злими язиками не зрадить тайни? Ще імовірнїйше, що Єлена колись в роздразненю, а може в суперечцї з якою сусїдкою видасть єго вину. А тодї буде єго імя переходити з уст до уст як імя злодїя, доки аж який случай не донесе вісти о єго злочинї до прокуратора.

Всї муки, які пережив перед трема роками вертають зі збільшеною ще силою. Тодї розходило ся лише о него самого, але тепер дійшли би наслїдки єго злочину так само тяжко як єго також єго жінку і дитину.

Єго тайні муки більшіють з дня на день в страшний спосіб. Єго навіщують ріжні божевільні гадки; в очах свого окруженя слїдячих єго з зачудованєм і журбою, бачить підозрінє і сумнїв. Він видає ся сам собі як гонена зьвірина. Той безнастанний страх перед найблизшою годиною, що може довести до відкритя єго, то страшне удаванє перед своїми, що він нїчим не журить ся і що єму добре, робить для него житє правдивою, томлячою карою. Вже кілька разів будила ся в нїм гадка, чи не лїпше було би добровільно ставити ся в судї. В порівнаню з єго теперішним житєм, було би для него тихе житє у вязничних мурах правдивою розкошию. Непевність, напруженє, страшна, пригноблююча тревога, що не дають єму свобідно віддихати, уступили би тодї. Коли вже не буде мав з чим укривати ся то може вкінци найде знов спокій і покріпляючий сон.

Але взгляд на жінку і сина, котрих житє буде покрите встидом і ганьбою, коли він стане на публичній розправі як злодїй, спонукує єго відкинути ту гадку і дальше переносити муки свого житя.

Так минає рік, страшний рік. І тепер починає нещастний на ново віддихати і сподївати ся. Від часу крадежи минули вже чотири роки. Ще рік і злочин буде задавнений. Мине ще й той рік, так що єго вина не видасть ся, то він уратований. Нїякий судия не має тодї до него права, тодї він на все безпечний перед соромною карою, перед публичним позором.

Він числить днї, числить тижднї, числить місяцї. Три місяцї минули щасливо — з горячковою нетерпеливостию виглядає дня, коли знов зможе спокійно спати, коли буде міг знов тїшити ся щастєм вітця і любовю жінки.

(Дальше буде).

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера